

Iedereen neemt verantwoordelijkheid voor leren

STAPSGEWIJS WERKEN MET CONTINUOUS IMPROVEMENT

DUURZAME SCHOOLONTWIKKELING / LERENDE ORGANISATIE

Mieke Alkemade was tot voor kort directeur van Pantha Rhei, onderdeel van Stichting Fedra, een grote basisschool in Beverwijk met ca. 750 leerlingen. Zij werkt ruim 5 jaar met het concept van continuous improvement en eigenaarschap op alle niveaus.

Continuous improvement

Ik heb gekozen voor het concept van continuous improvement, omdat ik het belangrijk vind dat een ieder bij ons in de school verantwoordelijkheid neemt voor het leren. Het leren van leerlingen, maar ook het leren van het personeel. Op deze manier hebben we ons ontwikkelingsgerichte onderwijs sterk kunnen verbeteren en borgen. Het werken in thema's en leren om onderzoek te doen is bij de leerlingen sterk verbeterd de afgelopen jaren. Bij de basisvaardigheden zoals taal en rekenen zien we dezelfde groei.

Kleine stappen

Het concept leent zich erg goed om klein te beginnen. Ik ben klein begonnen, in één groep 6. Eenvoudig door de resultaten van het technisch lezen aan te pakken. Dit werkte erg goed en de resultaten verbeterden. Toen groep 6 naar groep 7 overging, heb ik deze leerkracht gevraagd om de aanpak verder uit te breiden, niet alleen maar op de resultaten van technisch lezen, maar ook het ontwikkelen van klassenregels, een missie, verwachtingen uitspreken, doelen stellen met de groep, werken met portfolio's. Het enthousiasme van de leerlingen en leerkracht maakte andere leerkrachten van de groepen 7 nieuwsgierig en samen hebben we de volgende stap gezet om de andere groepen 7 ook met dit concept te laten werken.

Ik zette continue kleine stapjes, deed zelf mee, probeerde mensen nieuwsgierig te maken en te prikkelen om zelf aan het werk te gaan en uit te proberen. Experimenteren is belangrijk, maar wel in een lerende context. Experimenten moeten worden geëvalueerd met leerkrachten, eventueel leerlingen en directie. Uiteindelijk vormen de experimenten basis voor nieuw beleid. Dat is een belangrijk advies, blijf steeds de cyclus van plannen, uitproberen, borgen volgen (PDSA). Het enthousiasme om zaken in te voeren kan een valkuil vormen. Het kan te snel gaan waardoor een goed borging achterwege wordt gelaten.

Vergaderloze school

Het eigenaarschap in mijn team is nu goed zichtbaar door de vergaderloze school. Wij hebben geen vergaderingen meer, maar werken met leergroepen. Leerkrachten die onderwerpen willen bespreken, mee willen werken aan ontwikkeling, uitvoering of borging van nieuw beleid kiezen hier zelf voor door in te tekenen in een leergroep. De vergaderloze school is nieuw dit schooljaar en blijkt een succes. Leerkrachten voelen zich eigenaar van de ontwikkeling van de school. Zij kiezen bewust om aan een bepaalde schoolontwikkeling mee te werken. En leerkrachten vertrouwen collega's en hun expertise om beleid te ontwikkelen, waar zij zelf niet aan mee willen werken.

“ Onze aanpak betekent dat leerkrachten moeten durven loslaten en nieuwsgierig worden naar hun leerlingen. Hoe denken zij,

wat vinden zij, wat willen zij? ”

Mieke Alkemade

In overleg met de leerlingen

De leerlingen nemen het concept heel serieus. We bespreken bijvoorbeeld de opbrengsten in het leerlingvolgsysteem met de leerlingen op groeps- en individueel niveau en daarna ook met ouders en leerling. Het is mooi om te zien wat dat teweeg brengt. Kinderen hebben een duidelijk beeld van zichzelf en zijn goed in staat om dat te vertalen naar een werkplan en doelen. Ouders reageren enthousiast of verbaasd en soms ook kritisch. Als ouders zien wat het werken met de portfolio's doet in de ontwikkeling van leerlingen zijn ze snel om. Onze resultaten zijn sinds we werken met dit concept sterk gegroeid.

Onze aanpak betekent dat leerkrachten moeten durven loslaten en nieuwsgierig worden naar hun leerlingen. Hoe denken zij, wat vinden zij, wat willen zij? Je moet jezelf kwetsbaar op durven stellen als leerkracht. Als je met kinderen in overleg gaat en samen wil vaststellen hoe zij beter willen leren, betekent dat ook dat leerlingen iets over jouw handelen mogen zeggen. Dat is best eng, wel erg boeiend!

Lees het volledige interview met [Mieke Alkemade](#).